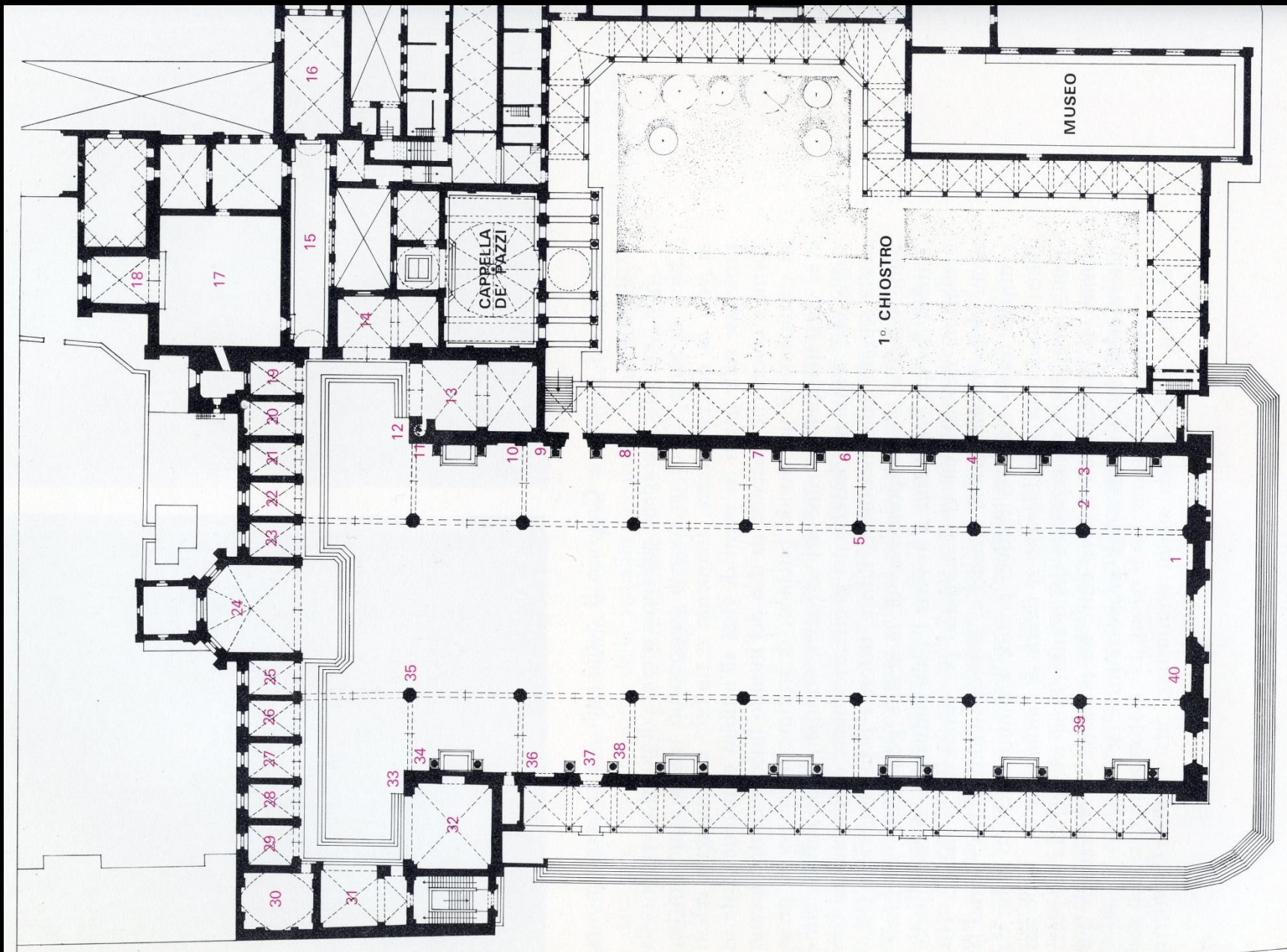

Problemi di stile, contenuti e strategie narrative nei libri di coro duecenteschi di Santa Maria Novella a Firenze e di San Francesco a Cortona.

Storia dell'arte medioevale (miniatura)

Aa 2018-2019

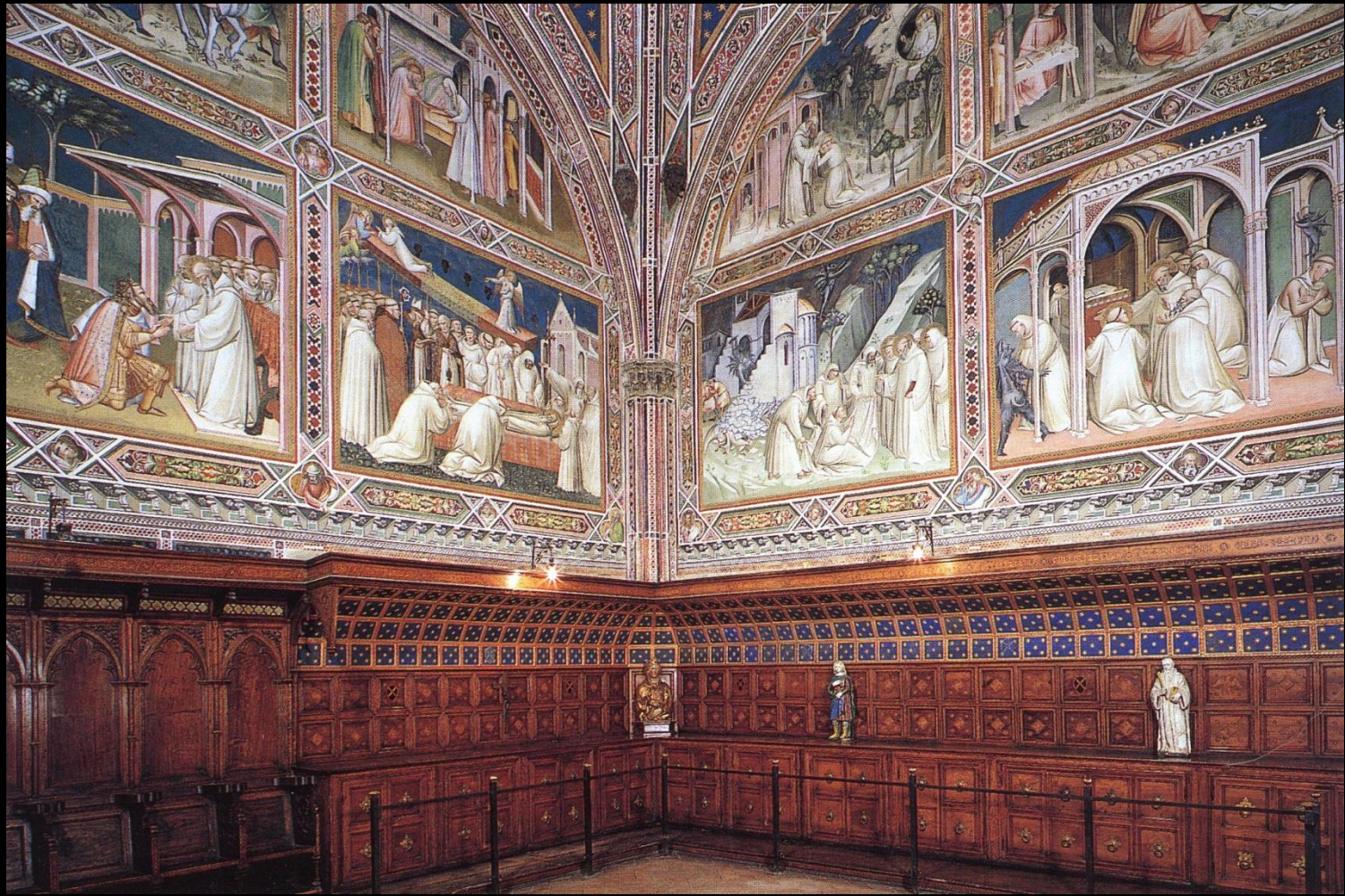
Prof. Sonia Chiodo

Pianta della chiesa di Santa Croce

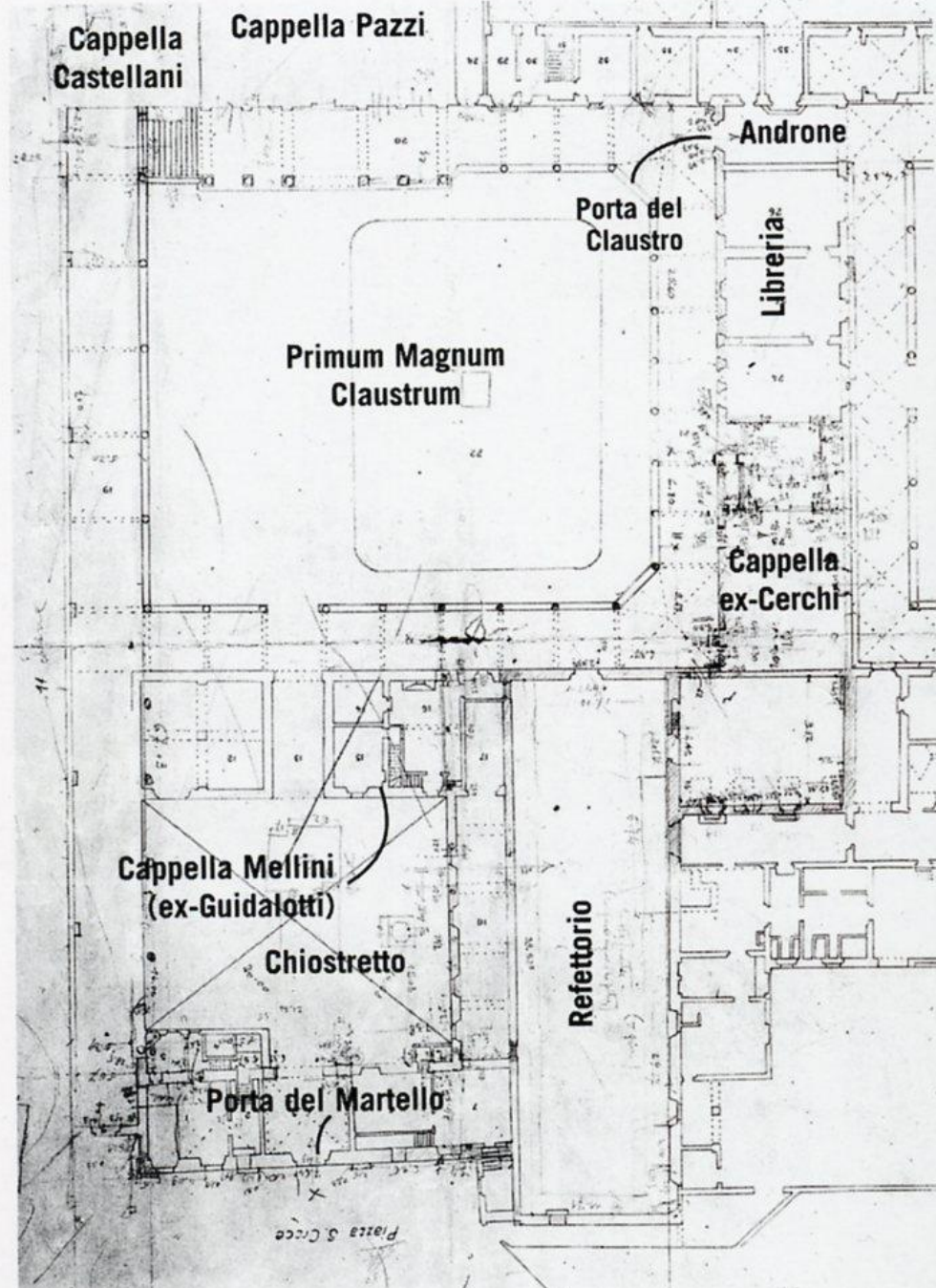

FIRENZE, San Miniato al Monte, sagrestia

Veduta del complesso di Santa Croce, acquarello, 1718, Firenze, Museo dell'Opera di Santa Croce

Pianta dei chiostri del convento di Santa Croce (part.)

Firenze, Biblioteca Medicea Laurenziana, salone

CATALOGVS
CODICVM LATINORVM
BIBLIOTHECAE MEDICAE LAURENTIANAE
SVB AVSPICIIIS
PETRI LEOPOLDI

REG. PRINC. HVNG. ET BOIOH. ARCH. AVSTR. M. E. D.
ANG. MAR. BANDINIVS I. V. D.

REGIVS BIBLIOTHECAE PRAEFECTVS
PARISIEN. ACAD. FVRVRAT. FLOR. ETRVSCAE CORTON. SOCIVS

RECENSIVIT ILLUSTRAVIT EDIDIT

TOMVS IV.

CONTINENS EXACTISSIMAM RECENSIONEM MSS. CODICVM CIRCITER DCC.
QVI OLIM IN FLORENTINO S. CRVCIS COENOBIO MINOR.
CONVENTVALIVM ADSERVABANTVR.

FLORENTIAE ANNO CID. ID. CC. LXXVII.

PRAESIDIBVS ADVENTIBVS.

CATALOGVS CODICVM
BIBLIOTHECAE SANCTAE CRVCIS
PETRI LEOPOLDI M. E. D.
I V S S V
IN LAURENTIANAM TRANSLATAE
DIE XVI. OCTOBRIS CID. ID. CC. LXVI.

PLVTEVS I. PARTIS SINISTRAE

C O D E X I.

DECRETVM GRATIANI CVM EXPOSITIONE BARTOL.
BRIXIENSIS ET ALIORVM.

Decretum Gratiani cum Expositione Bartolomei Brixienſis (1) & aliorum, prae-
vio brevi Prologo, qui ita ſe
habet: *Quoniam novis ſuper-
venientibus cauſis, novis eſt
remediis ſecurandam, idcirco
ego Bartolomaeus Brixienſis, confidens de ma-
gnificetia Creatoris, Apparatum Decretorum du-
xi in melius reformandum, non devalendo a-
ntea: nec attribuendo mihi gloſſas, quas non fe-
ci, ſed ſopponendo abſolutam ſummam, ubi cor-
rectio neceſſaria videbatur, vel propter ſol-
itudinem Decretalium, & diminutionem ear-
undem, vel propter iura, quae ſuperueverunt
de novo: interdum etiam ſolutiones interpoſui,
quae neceſſitate fuerant a homine, ad hono-
rem Omnipotentis Dei, & Eccleſiae Romanae,
& ad utilitatem omnium ſtudentium in Iure Ca-
nonico. Expolitus inc. Humanae generis &c. Tra-
ctatus Gratiani de Iure Canonico primo ſu-
ſcit a ſimplicioribus, & aliquibus &c. Do-
ſinit Decretum in DII. VI. & in vetiſtis Cap.
XL. niſi quod videris parva facientem. Ul-
tima Commentarii verba ſunt: Facientem &c.
Saepe ſatis ſimilis filius eſſe patri; item & ma-
giſtro diſcipulus, XXV. quaſtione 1. Quam bea-
tiſſimus (2). At Concordatarum Decretum, quam
Expolitus cum editione, quam in privata noſtra
Bibliotheca habemus, in cuius calce legitur:
Eratum dicitur auſpicis Decretum ſumma cum
diligentia Venetiſ impreſſum cura impenſiſſime*

Magiſtri Petri Cremonenſis, diſſi Veronenſis de
Pleſſis, enucleatiſſime emendatum uno ab In-
caratione Domini MCCCCLXXXIII. die XAV.
Ianuarii, regnantibus ſanctiſſimo in Chriſto Pa-
tre Sixto Quarto Pontifice Maximo, nec non &
Iuane Mocenigo inclyto Venetiarum Principe Il-
luſtriſſimo; in 4. Notandum in calce huius
magiſte molis Voluimini (teſte Laurentio
Mehus in Praef. ad Epp. Ambroſii Camild.
pag. cccxxxix.) adſcriptum fuiſſe monumen-
tum quod ſequitur: *Iſtum librum euiſ Prae-
ter Guido de Pravia tunc temporis Guardianus
Florentinus anno Domini milieſimo CCLXXI.
Fuit autem empius pro libro XIX. Piſanorum
& dimidiis ab Vique Florentino ſiſto. Inſtra-
mentum vero factum fuit inde a Domino Bono
de Arlotto Beniciventi de Arlotto recipienti pro-
curatore nomine pro Domino Epifcopo Olivieri
(Raynaldo ſcilicet Auſpino Gregorii IX. Fra-
tris filio, ac poſtea Alexandro IV.) ad ſum,
& utilitatem Fratrum Minorum Conventus Flo-
rentini. Qui hunc librum alienaverit, vel ſi-
tulum iſtum deliquerit multum ſi. Quod ta-
men in reſtaurando poliſimulam Codice, bi-
bliopegi incurſi, qui ultimum abſcedit folium,
deperditum eſt.*

Codex membranae. Ms. in fol. maximo
Saec. XIII. bis columis, diligenter exar-
tus, cum titulis rubricatis, & initialibus cum
Librorum, quam Capitum diverſimoda ſig-
ratis. Conſtat foliis ſcriptis 360.

B 2
Bon. Prof. Bononiae typis Laelli a Vulpe mcccxxxix.
fol. pag. 119
(1) In edit. Veneta A. mcccc. 4. poſt verba quae
beatiſſimus adſcribitur Ioannes.

ſeſſe. Rev. d. Biblioth. an. VIII.
p. 16 1991.

1-10
DIRITTO

11-17
LOGICA

18-28
ASTRONOMIA,
STORIA, RETORICA,
POESIA,
GRAMMATICA

29-36
VITE DEI
SANTI
OMELIARI

PLUTEI "EX PARTE CLAUSTRI" (poi PLUTEI SINISTRI)

PLUTEI "EX PARTE ECCLESIA" (poi PLUTEI DESTRI)

1-6
SACRE
SCRITTURE

6-12
COMMEN
TI ALLE
SACRE
SCRITTUR
E

13-20
PADRI
DELLA
CHIESA

21-36
FILOSOFIA MEDIEVALE

RIEPILOGO DEI CODICI MINIATI INDIVIDUATI NEI FONDI DELLA
BIBLIOTECA MEDICEA LAURENZIANA E DELLA BIBLIOTECA NAZIONALE CENTRALE
DI FIRENZE

X-XI SEC	XII SEC	XIII SEC	XIV SEC	XV SEC
8	21	60	48	36

L'eredità delle biblioteche monastiche

Plut. 19dex 1 e 2

Gregorio Magno, *Moralia in Job*
Probabilmente dalla Badia di San
Michele a Passignano

MO ET SCISSIMO FRI

LEXORDO CO EPD GREGORI SER
uul seruorum di d u d u te ff beati
me in constantopolitana urbe co
gnoscens cum me illic sedis apli ce
responsa constringerent et te illic
inuncta procausis fidei uas gotho
legatio perduisset omne in tuis au
no quod michi deme displicebat
exposui Qm diu onaq; conuersio
nis gram distuli et postquam celsi
sum de deserto afflaui scilari habitu
conteg melius putauit A periebatu
enim michi iam de cinitas amore
qd quererem sed nolita me consue
tudo de uin xerat ne exteriori cut
tu mutarem Cuiq; ad huc me cogere
uimus presentia mundo quasi specie
tenus deseruire coepert multa era

me excusdem mundi cum succedere
ut in eo iam specie sed quod e grauius
mente retineret. Quae tandem cum ca
soluente fugientis portum monasterii pecc
et relicta quae mundi sunt ut frustra tunc
credidit ex huius uite naufragio nudus
causi. Quia enim plerumq; nauem incaute
religiam etiam de sinu tuas simo litoris
unda excutit cum ipestus exerserit re
pente me subpretextu ecclesiastici ordinis
incausarum scilariu p l ago repperi et
quicquam monasterii qua habendo non for
titer tenui qua stricte tenenda fuerit per
dendo cognoui. Na cum michi ad percipi
endum sacri altaris ministerium obediencia
tie uirtus opponitur hoc sub eccle catore
susceptum e quod simute licet iterum
fugiendo desectatur. Post quae hoc noten
ti michi atq; rementi cu graue ece altaris
ministeriu etia pondus e cure pastoralis
inunctu. Quod tantonunc durius tolero
quanto me ei imparem sentiens in nulla
fiducia consolationis respicio. Quia enim
mundi iam tepora malis crebescitibus
termino appropinquante turbata sunt
ipsi nos qui in certis mysteriis deseruire
credimur cum exterioribus implicamur.
Sicut eo quoq; tempore quo ad myste
rium altaris accensi hoc deme ignorante
ante me actū e ut sacri ordinis pondus ac
ciperem quatinus in tereno palatio licen
tius excubarem. Abime scilicet multa ex
monasterio ffr mei germana uiceti carita
te secuti sume. Qd diuina factū dispensatio
ne conspicio ut eorum exemplis sper ad
orationis placidum litus quasi an chore
sune restringeret cum causatū scilariu
in cessabili impulsu fluctuaret a oillorum
quippe consortium uelut ad tuas simi
portul sinum terreni acus uolumina fluc
tusq; fugiebat. Et licet illud memisteriu
ex monasterio abstractum apissime quietis
uita uerone sue occupationis extinxerat
inter eos tamen per studiu se lectionis al
loquium condie me aspiratio cōpunctio
nis animabat. Tunc isdem frs etiam cogente
te placuit sicut ipse meminit ut libri
beati ob exponere in portu me peccatio
ne compellerent et prout ueritas uires
infunderet eis mysteria tante profundita
tis aperiret. Quis hoc quoq; michi more
sue petitionis addiderit ut non solum
uerba hystorie per allegoriaru sensu excutere

... et in hoc mundo ...

... et in hoc mundo ...

... et in hoc mundo ...

Ita ut est Commentus sancti Crisostomi
Sicut per multum qui Gregorius a pro
liberis ad finem.

N 201

Badia di San Michele Arcangelo a Passignano

Il secondo dei due volumi (Plut. 19 dex 2) reca sul verso della carta di guardia originale una iscrizione che ne documenta l'acquisto nel 1256. Il testo riferisce infatti che questi furono venduti da Alberto plebano della chiesa di San Lazzaro a Summi Fontis a Gerardo, frate di Santa Croce. Si tratta della chiesa di San Lazzaro a Semifonte, in Valdelsa, una chiesa parrocchiale alla quale è inverosimile supporre appartenessero i due codici miniati. La storia di Semifonte è d'altra parte una pagina ben nota della storia toscana. Si tratta infatti di una città fortificata, posta lungo una strategica via di accesso verso Volterra, rifondata negli anni Settanta del XII secolo dalla famiglia Alberti, e poco dopo, nel 1192 passata sotto il controllo della Badia di San Michele Arcangelo a Passignano che appoggiava la politica filo imperiale degli Alberti. Firenze, guelfa, reagì con una dichiarazione di guerra che si concluse nel 1202 con la distruzione di Semifonte e l'imposizione di tasse pesantissime ai semifontesi e alla Badia di Passignano per la ricostruzione. Comincia per la Badia un periodo di difficoltà economiche che culmina con l'inizio della guerra tra Gregorio IX e Federico II nel 1229, per finanziare la quale il Pontefice impose tasse pesantissime ai monasteri toscani. Nel 1245 il monastero venne requisito dai creditori e nel 1255 la famiglia Scolari occupò il complesso, facendo prigionieri i monaci, devastando e incendiando la chiesa. Nel 1266 cominciarono i lavori di riedificazione del complesso, conclusi nel 1294 (data incisa sulla porta del monastero). Le date del saccheggio -il 1255- e quella dell'acquisizione dei due volumi a Semifonte da parte di frate Gerardo -il 1256- sono troppo vicine per non suscitare l'ipotesi di una relazione tra i due fatti. Credo si possa dunque ragionevolmente supporre che i due volumi appartenessero in realtà alla biblioteca della Badia vallombrosana di Passignano, e che i monaci in difficoltà li abbiano ceduti alla nuova e fiorente comunità dei minori fiorentini tramite il pievano di San Lazzaro a Semifonte per fronteggiare i debiti o per raccogliere i fondi necessari alla ricostruzione. Il nucleo più antico dei codici appartenuti al monastero dove prese avvio la riforma promossa da san Giovanni Gualberto, solo in minima parte pervenutici e conservati presso la BML, deve essere quindi idealmente integrato anche con i due volumi della biblioteca francescana.

Liber pastoralis di Gregorio Magno (Plut. 19 dex 8)

Iste liber est plebani sancti Appiani sub pignore cum aliis
libris fratris Gerardi de Prato magistro Tusciae per libris
viii florenorum parvorum

EPLA AD LEANDRUM

Reverentissimo
Leandro coepiscopo
seruorum dei. Quanto ardore in
de meditasti in tui tabulis cor
ga terrarum spat

qui michi dete
le pastoralis que
et libros quos me
cognovisti scite
ueniente tui
et quartae parte
dedi. Nos ita
et peccata mea
gravioris ut qu
to. In hac uero

ga terrarum spat

qui michi dete

le pastoralis que

et libros quos me

cognovisti scite

ueniente tui

et quartae parte

dedi. Nos ita

et peccata mea

gravioris ut qu

to. In hac uero

pmor. mpra

scit. quando ei parum loquor que amaris omnibus
diligo. De te in colome custodiat. reuerentissime
fr.

EXPLICIT EPLA INCIPIT

CAPITULA

NEVENIRE impetra ad magisterium audeant. I

Nelocu regimini subeant quinnuendo non sicut
que meditando di dicerunt. III

Deponere regimini. et quod aduersa que q:

despicenda sirt. et pspira formidanda. IIII

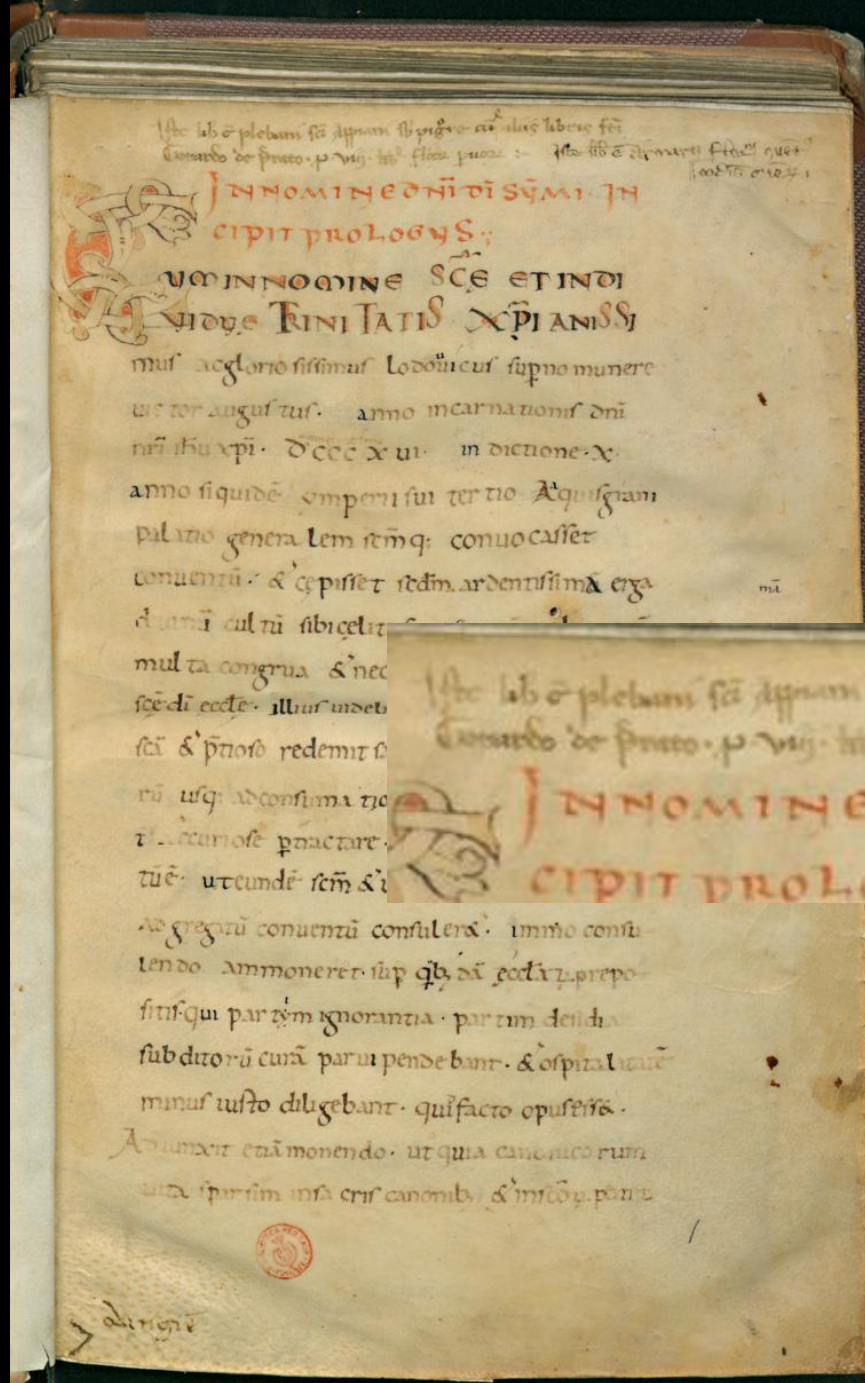
Quod plerumque occupatio regimini soliditate dissipet me

Iste liber est plebani sancti Appiani sub pignore cum aliis
libris fratris Gerardi de Prato magistro Tusciae per libris
viii florenorum parvorum

EPLA AD LEANDRUM

R

Iste liber est plebani Sancti Appiani sub pignore cum aliis videlicet libris fratri Gerardo da Prato magistro Tusciae per libris viii florenorum parvulorum

Iste liber est plebanus s[an]cti appiani in p[ar]te ad alas libere f[aci]t
Conrado de p[ar]to. p[er] vij. lib[ros] f[aci]t p[ar]te. Iste lib[er] e[st] armarii f[aci]t p[ar]te
[red stamp]

IN NOME DNI D[omi]ni S[an]cti M[ax]imi. **I**N
CIPIT PROLOGVS;

IN NOME S[an]cti E[ti]am ET IN D[omi]ni
NOME RINI IATI XPI AN[no] S[an]cti

mus ac glorio s[an]cti m[at]th[ae]i. Lodo uic[us] sup[er]no munere
ue tor aug[ustin]i. anno incarnationis d[omi]ni
n[ost]ri ih[esu] xpi. dccc xvi. in dictione. x.
anno siquid[em] imp[er]ii sui tercio. Aquisgran
palatio genera lem it[er]m[us] conuocasset
conuentu[m]. & cepisset it[er]m[us] ardentissima exa

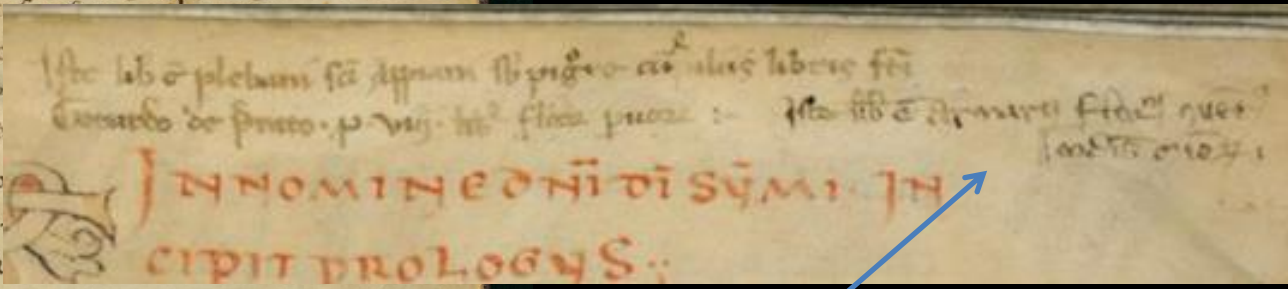
d[omi]ni cultu[m] sibi celit[er]
multa congrua & nec
s[an]cti eccl[esi]e. illu[m] uidet
s[an]cti & p[ro]p[ri]o redemit s[an]cti
ru[m] usq[ue] ad confirmatio
r[ati]o[n]e p[ro]actare.
t[er]m[in]e. ut eund[em] s[an]cti &

ad greg[or]iu[m] conuentu[m] consuler[et]. immo consu
lendo. ammoneret sup[er] qb[us]d[am] eccl[esi]a p[re]po
sitis. qui par t[er]m[in]e ignorantia. par t[er]m[in]e de d[omi]ni
sub d[omi]ni cur[am] par u pende bant. & ospitalit[er]
minut iusto diligebant. qui factu opus f[aci]t.
Adiunxit ena[m] monendo. ut quia canonicorum
uita sp[irit]u[m] iust[us] erit canonic[us]. & iust[us] p[er] p[er]t[er]t

ad iust[us]

Canoni del concilio di Aquisgrana e un estratto del Registrum Gregori (Plut. 21 dex 12)

Iste liber est plebanus s[an]cti appiani in p[ar]te ad alas libere f[aci]t
Conrado de p[ar]to. p[er] vij. lib[ros] f[aci]t p[ar]te. Iste lib[er] e[st] armarii f[aci]t p[ar]te
[red stamp]

IN NOME DNI D[omi]ni S[an]cti M[ax]imi. **I**N
CIPIT PROLOGVS;

Iste liber est armarii florentini conventi ordinis minorum

INCIPIUNT CAPITULI

LIBRI SENTENTIARUM:

SANCTI ISIDORI:

- I Quod dicitur sancti et incommutabilis sit.
- II Quod immensus et omnipotens sit deus.
- III Quod inuisibilis sit deus.
- III Quod ex creaturae pulchritudinis agnoscat creator.
- IV Quod ex uisum nostrum quaedam species ad deum referant.
- V Quod dicitur nulla temporum successio adseribuntur.
- VI De temporibus.
- VII De mundo.
- VIII Unde malum et de peccatis.
- IX De angelis.
- X De homine.
- XI De anima ceterisque sensibus.
- XII De sensibus carnis.
- XIII De christo.
- XIV De spiritu sancto.
- XV De ecclesia et heresibus.
- XVI De hereticis.
- XVII De gentilibus.
- XVIII De lege.
- XIX De septem regulis legis.
- XX De differentia testamentorum.
- XXI De simbolo et oratione.
- XXII De lapsu in eorum communionem.
- XXIII De martyrio.
- XXIV De sanctorum miraculis.
- XXV De antichristo et eius signis.

XXVI De resurrectione.

XXVII De iudicio.

XXVIII De gehenna.

XXX De penis impiorum.

XXXI De gloria sanctorum.

EXPLICIT CAPITULUM IN CIPIIT LIBER:

SUMMO BONUM
MUNDUM
QUIA INCOMMUTABILIS EST.

et corrumpi omnino non potest. Creatura uero bonum, sed non summum est, quia mutabilis est. Et dum sit quidem bonum, non tamen esse potest et summum. Quid est dei immortalitas, nisi eius incommutabilitas. Nam et angeli et animae immortales sunt, sed immutabiles non sunt. Ideoque solus deus immortalis, quia solus incommutabilis. Nam anima mortuum deservente deo, de bono in malum mutatur. Sic et angelus dum deservente deo est lapsus. Quod materiam habet unde existat mutabile est, quia de informi ad formam transit.

fr. inf. et. apud. cap.

REMISSI
CVPIAS
SCIRE

quamuis ego nesciam, quam perfectissima atque plenissima est iustitia dei ex toto corde amare. Atque tota ad herere uoluntate qui est summum bonum. Summum uero amare bonum, si iustitia est beatitudo. Quis enim amat bonum est. Si ergo et beatus et bonus, quem quanto quis ardentius amat, tanto melius efficitur. Quatenus hoc beatissimo bono abundare faciat. Quia si ipse qui est hoc bonum, cotidanis precibus in teo corde desiderio cum et si in dignis deprecari studeam. Tu uero frater in tellegere quia consilio sancti trinitatis et ope maueat diuine creature. Ex primoque educationis honore in tellegere quantum debeat conditori tuo, dum tantum in educatione, mox dignitatis privilegium presit tibi conditor, eternus, ut tanto cum ardentius amaret, quanto mirabilior te ab eo esse

conditum in tellegere. Nec hoc solum quod consilio sancti trinitatis sic excellenter a conditore conditus est. Sed etiam quod ad imaginem et similitudinem suam ipse creator omnium te creauit, quod nulli alii exercatur nisi soli homini concessit. Et haec est imago unitatis et trinitatis omnipotentis dei, quam anima tua habet in se. Primum quia secundum dei donum uiuit et sapit. Secundum quia ad imaginem tui conditoris condita est. Tertium licet unus appelletur homo, tamen tres habet apertae, et spiritus sancto. Concessit dignitatem, id est, in tellegere uoluntatem, et memoriam. Quod id est licet alius uerbis in euangelio designatur dum dicitur: Dilige deum deum tuum ex toto corde tuo, et ex tota anima tua, et ex omnibus uerbis tuis. In his enim tribus imaginem conditoris mirabiliter gerit in sua natura. In interius homo, ex quibus quasi excellentioribus anime dignitatur iubemur diligere conditor, ut quantum a nobis in tellegatur diligatur, semper in memoria que recipit habeatur. Non solum sufficit nobis deum in tellegere, nisi fiat in amore eius uoluntas nostra. Immo nec hoc sufficit, nisi cum memoria

IN PROIESE TRINITATIS
 INCIPIT TRACTATUS
 BEATI AVRELI AVGUSTINI
 IN EUANGELIOS COMMUNES

Plut. 16 dex 4 e 5, Agostino, Commento al Vangelo di Giovanni

SEN. I

In hoc corpore contine-
 tur aurelii augustini epi-
 tractatus in iohanne euangelist-
 bo quod scriptus est in principio erat uer-
 bu: vsq; ad id quod ait: et uelut eam non
 comprehendere.

**INTUENES
 QUOD MODO**

Audiuimus exlectio-
 aptica q; animalis ho n̄ pcepit
 ea que sunt sp̄s di. et cogitante
 in hac presente turba caritatis
 ur̄: necesse ee ut multi sint ani-
 males q; ad huc sedm carnē sapiant
 nondūq; se possint ad sp̄ialem
 intellectu erigere: hesito uehe-
 mter: quomodo ut dñs dederit
 possim dicere: uel p modo dico
 explicare q; lectū ē. ex euanglio.
 In principio erat uerbu: et uerbu
 erat apud deū: et dñs erat uerbu.
 hoc em animalis ho n̄ percipit.
 Quare ergo loquitur: s̄slebitur: aut
 quare auditur: s̄s exponit: Sed
 et ut quid exponit: si n̄ intellegit
 itaq; qm̄ rursus ee n̄ dubito in uo-
 uo quosdā aq; b; possit n̄ solu expō-
 sū capī: sed et ante quā exponatur
 intellegi: n̄ fradabo eōs q; n̄ possunt
 capere: dū timeo sup̄ suus ee aurib;
 eōs: q; possunt capere. Postremo adent
 mā dī fortasse ut omib; satis sit: et
 capiat quisq; q; potest. Qa et q; loq̄-
 ditur q; potest. Nā dicere ut ē: quis
 potest: Audeo dicere fr̄s mei: for-
 sitan nec ipse iohs dixit ut ē. Sed et
 ipse ut potuit: qa de dō ut hō dixit.
 et qdē inspiratus ē. dixit aliquid: si nou
 inspiratus ē: dixisset nichil. Quia
 uō hō inspiratus n̄ totū q; ē dixit.

sed q; potuit hō dixit. Erat enim iste
 ioh̄ fr̄s km̄i de illis montib; de quibus
 scriptū ē. Suscipiant montes pacem
 p̄p̄o tuo. et colles iustit̄. Montes.
 excelsę anime sunt. Colles: paruule
 anime sunt. Sed idō montes excipiunt
 pacē: ut colles excipere possint iusti-
 tiam. Que ē iustitia ista: quā colles
 excipiunt? Fides: qua iustus excipere
 uiuit. Non autē acciperent minores
 anime fidē: nisi maiores anime que
 montes dicere sunt: ab ipsa sapientia
 illustrentur: ut possent paruulis
 trahere q; possent paruuli capere:
 et uiuere excelsę colles: qa montes
 pacē suscipiunt. Ab ipsi montibus
 dictū ē. eccl̄: Pax uobis fuit. Sed ipsi
 montes pacē annuntiano: eccl̄e
 non se diuiser̄: ad uersus eū aquo su-
 sciperunt pacē: ut ueracit̄ n̄ fice-
 runt pacē. Sunt autē alii
 montes naufragosi: quo quisq; nauis
 cum impulerit: soluetur. Facile ē.
 enim eū uidetur: s̄a aperit uentis
 quasi conari ad terra. Sed alio quomodo
 uidetur terra in monte: et saxa lateri
 sub monte. Et cū quisq; conatur
 ad terra: in cidit saxa: et n̄ ibi inue-
 nit portū: sed planctū. Sic fuerunt
 quidā montes: et magni apparuerunt
 inter hoies: et fecerunt hereses: et scis
 mata: et diuiserunt eccl̄am dī. Ita qui
 diuiserunt eccl̄am dī: n̄ erant illi mon-
 tes de qb; dictū ē. Suscipiant montes
 pacē p̄p̄o tuo. Quomodo enī pacē
 susceperunt: q; unitatē diuiserunt.
 Quare susceperunt pacē nuntiandā
 p̄p̄o: contēpti sunt ipsam sapien-
 tiam: quantū potuit ab hominis
 cordib; conspicietis conenga. Quod
 nec oculus uidit: nec auris audiuit:
 nec in cor hominis ascendit. Sim cor
 hois n̄ ascendit: quomodo ascendit
 in cor iohannis. An n̄ erat hō ioh̄s.
 An forte nec in cor ioh̄s ascendit:
 sed cor ioh̄s in illā ascendit. Quod
 enī ascendit in cor hominis: deimo

ALLEGORICE
 Vir etc. qui
 videri cogit
 quia amant
 in qua dolores
 sustinuit quos
 onda filii dedera
 sibi habentia fe
 cit. Unde sapie
 tia. Ego inveni
 tio habeo. Inu
 enim consilia
 cor meum. et
 iure me ha
 bitacula sibi
 elegit. quia
 miserans et iust
 fuit. sicut in
 alia. Unde ad
 Regia pp. utram
 r. m. et. q. locum
 fuerit. Amen ut
 homo amare. ab om
 ni malo rui expiema
 si iusticia. recellit
 du respicitur. et ad
 gloriam non est. p
 quoniam sic ruita apli sep
 ritionem spu dicitur
 et p. eos et tres fide
 lu distinctiones. q
 si fones respicitur
 oculum ap. de
 bitul. in dir. fuge.
 Tres filii. accipe si
 plures. fidei man
 plures. et fuit posses
 sio. distinguit ma
 tas. q. p. huius. i. huius.
 vii. milia. o. simpli
 ces sunt. ad p. h. con
 g. r. m. f. m. de
 p. h. m. f. m. de

h. d. c. s. l. u. m. u. b. i. p. p. s. i. m. a. g. n. a. f. u. r. e. h. o. c. a. d. e. o. p. s. u. p. i. c. i. e. n. t. e. c. a. d. f. l. a. g. e. l. l. y. m. o. u. i. u. t. h. i. c. c. r. i. s. t. i. a. n. o. b. i. s. r. e. d. o. l. a. r. e. v. i. n. e. s. i. n. a. p. t. e. u. e. a. f. i. d. e. l. i. s. e. t. r. a. i. n. a. g. r. o. l. a. e. s. e. r. u. e. p. c. a. s. t. a. e. t. i. s. p. e. c. i. a. l. i. d. i. p. m. i. t. t. e. c. u. f. l. a. g. e. l. l. a. r. i. u. t. s. e. l. u. t. m. i. l. i. a. f. o. r. t. e. d. o. g. n. i. t. e. g. e. s. i. m. i. l. i. p. f. e. c. o. u. d. e. h. a. r. d. e. c. e. l. e. n. e. n. d. r. e. a. p. h. e. s. e. l. q. u. i. n. o. b. l. o. q. u. e. d. u. r. p. f. e. r. e. n. d. i. n. d. i. d. e. p. i. c. i. e. n. t. e. p. i. e. t. e. r. m. i. a. c. a. p. i. t. u. m. d. o. c. e. n. t. q. u. a. s. i. p. a. t. i. u. m. r. e. g. u. l. a. b. i. n. i. s. i. d. e. n. d. i. s. e. p. t. i. m. h. a. n. e. n. e. s. u. g. f. l. u. i. u. s. e. u. o. n. e. r. a. n. t. h. o. i. t. e. r. d. a. t. a. e. e. t. l. e. g. i. u. n. o. b. e. d. i. e. n. t. i. s. s. i. m. i. l. i. e. x. c. e. p. t. o. h. o. i. s. q. u. i. s. i. n. e. l. e. g. e. l. o. q. u. i. t. u. r. N. o. l. u. r. e. t. d. i. a. g. e. r. e. n. t. i. s. t. i. c. u. i. u. d. e. o. p. p. h. u. r. q. u. i. u. n. q. u. o. l. u. e. r. i. t. i. n. c. a. r. n. a. r. i. s. I. o. b. a. l. l. i. t. e. s. s. I. o. b. i. n. i. u. s. f. i. d. e. l. i. q. u. i. n. u. l. i. m. i. s. s. i. l. i. o. p. o. s. t. e. d. e. o. n. i. s. b. o. m. s. i. g. a. m. i. s. t. e. c. o. g. n. e. e. t. d. o. l. a. r. e. q. u. i. p. o. c. c. a. n. d. o. e. a. p. p. e. n. d. e. b. i. o. g. r. a. m. e. a. d. d. i. g. n. i. t. e. q. u. i. s. i. m. p. l. e. t. i. n. g. r. e. d. i. e. n. s. u. a. d. a. u. t. u. i. t. q. u. i. n. s. e. l. h. u. m. a. n. i. f. a. u. s. e. i. n. o. p. t. i. b. u. s. b. o. n. i. s. f. u. i. t. u. e. o. p. d. i. u. n. i. c. o. s. i. t. e. i. n. u. l. i. t. i. t. a. i. n. f. i. d. e. q. u. i. n. o. n. m. e. l. i. n. a. e. m. e. n. t. e. a. d. p. r. e. s. e. n. t. i. a. b. o. n. a. c. u. i. u. s. u. l. t. i. m. e. d. e. c. e. p. t. u. s. e. t. c. u. i. s. i. t. e. m. l. e. d. e. t. i. n. o. n. p. r. e. s. u. m. i. t. e. s. i. c. e. t. a. m. e. d. i. q. u. i. s. t. a. t. u. d. e. a. r. e. c. o. n. d. a. t. e. e. t. u. t. b. r. u. n. a. e. i. u. s. c. o. m. p. l. e. n. d. i. t. r. e. c. e. d. i. t. a. b. o. n. i. s. m. i. l. i. a. p. l. e. n. e. u. t. e. n. o. l. i. t. p. o. c. c. a. r. e. e. t. s. i. p. o. s. s. i. t. i. n. u. l. t. i. m. e. q. u. i. m. o. r. e. u. n. i. t. i. s. p. m. i. t. e. e. t. o. p. o. r. t. u. n. e. a. b. o. n. i. s. m. i. l. i. a. r. e. c. e. d. i. t. i. n. u. r. e. i. u. s. s. e. p. t. e. m. i. n. c. o. o. r. t. u. r. S. a. p. i. e. n. t. i. a. i. n. t. e. l. l. i. g. a. t. e. t. e. e. t. c. u. i. h. i. s. p. e. c. f. i. d. e. l. a. r. t. a. s. t. r. o. f. o. r. m. e. s. s. u. n. t. q. u. i. b. u. s. p. a. r. u. m. p. s. u. n. t. v. i. i. u. r. r. e. c. e. d. e. t. s. i. o. m. i. b. i. n. u. m. u. n. c. i. t. i. b. u. s. s. e. q. u. e. p. f. e. c. e. r. e. d. e. n. a. r. i. s. Q. u. i. s. r. e. f. e. r. e. t. a. t. i. s. m. i. n. i. s. i. n. u. r. a. b. u. s. m. i. n. i. s. h. u. b. u. n. d. a. t. e. m. u. n. d. a. t. c. o. g. r. e. s. s. i. o. n. i. b. e. t. p. r. e. c. a. s. q. u. a. s. u. r. a. d. e. f. f. e. c. t. u. u. n. e. m. e. u. e. r. b. o. d. i. p. u. l. s. e. i. n. a. b. s. c. o. n. d. i. t. o. c. o. n. s. e. C. e. e. c. e. s. e. p. t. e. m. m. i. l. i. a. o. u. i. u. m. h. a. b. a. r. e. a. l. e. r. r. i. a. i. n. c. a. m. e. l. o. s. a. y. m. i. q. u. a. s. d. e. h. o. n. a. s. d. i. s. p. e. n. s. a. m. e. n. t. e. r. e. r. e. n. o. i. s. i. n. q. u. i. b. u. s. e. t. a. l. i. q. u. i. d. i. a. u. n. g. p. f. e. c. e. r. u. n. t. q. u. a. s. f. u. n. t. p. r. e. t. i. u. s. e. t. a. l. i. q. u. i. d. s. o. l. i. q. u. i. s. i. n. e. m. i. s. t. p. u. r. l. u. r. a. t. o. r. e. V. i. d. e. e. t. c. a. m. e. l. i. c. a. p. r. e. r. u. m. i. n. a. n. t. s. e. d. u. n. g. u. l. a. m. n. o. n. f. i. d. u. n. t.

Libri biblici

no 252

BIBBIA DI SANTA CROCE A FIRENZE: LA BIBBIA DI ENRICO DE' CERCHI

BIBBIA IN 17 VOLUMI

15 volumi sono stati decorati da miniatori di cultura padana (Bologna, Padova)

2 volumi (Salterio) sono attribuiti a un miniatore francese.

Contiene la glossa di Pietro Lombardo.

La sua struttura ripropone fedelmente quella delle Bibbie conservate presso altre istituzioni francescane: Assisi e Padova.

Enrico de' Cerchi dona per testamento la propria raccolta libraria al convento nel 1285. E' frate presso il convento dove era stata sepolta la sorella, beata Umiliana de' Cerchi.

BIBBIA CON GLOSSA DI PIETRO LOMBARDO

DONATA DA ENRICO DE' CERCHI (17 voll.)

- Genesi (Plu. 1 dex 5)
- Esodo e Levitico (Plut. 1 dex 6)
- Numeri e Deuteronomio (Plut. 1 dex 7)
- Libri dei Giudici, di Giosuè, di Ruth (Plut. 1 dex 8)
- IV libri dei Re (Plut. 1 dex 9)
- Paralipomena (Plut. 1 dex 10)
- Esdra, Tobia, Giuditta, Esther (Plut. 3 dex 1)
- Libro di Giobbe (Plut. 3 dex 2)
- Libro dei Salmi (Plut. 3 dex 3)
- Libri Sapienziali (Plut. 3 dex 4)
- Isaia e Geremia (Plut. 3 dex 5) compare un'iscrizione relativa alla donazione del volume nel 1285 da parte di Enrico de' Cerchi
- Ezechiele e Daniele (Plut. 3 dex 6)
- XII Profeti minori (Plut. 3 dex 7)
- II libri dei Maccabei (Plut. 3 dex 8)
- Vangelo (Plut. 3 dex 9)
- Lettere di San Paolo (Plut. 3 dex 10)
- Atti degli Apostoli, Epistole. Apocalisse (Plut. 3 dex 11)

La realizzazione dell'impresa è stata riferita a maestranze di cultura diversa, così classificate:

I gruppo: MINIATORI DI MOSE' (cultura bolognese):

- Genesi (Plu. 1 dex 5)
- Esodo e Levitico (Plut. 1 dex 6)
- Numeri e Deuteronomio (Plut. 1 dex 7)
- Libri dei Giudici, di Giosuè, di Ruth (Plut. 1 dex 8)
- Paralipomena (Plut. 1 dex 10)
- Esdra, Tobia, Giuditta, Esther (Plut. 3 dex 1)
- Libro di Giobbe (Plut. 3 dex 2)
- Maccabei (Plut. 3 dex 8)
- Atti degli Apostoli, Epistole. Apocalisse (Plut. 3 dex 11)

Alessandro Conti ha notato affinità con i corali (Ant. 1 e Grad. 6) del Duomo di Gemona, la decorazione dei quali è riferita all'ambito padovano da Giordana Mariani Canova. Si distinguono tre diverse personalità all'interno del gruppo.

Cum in omni
vulgare h
bis legim
vulgare in
tudo me
vulgare
intellectu
qui de pau
cis uerbis erumuntur. et multa
te catholice fidei munime po
simum ad diligam qd certum
apparuerit cum sensisse que
legimus si autem voluerit doc
ce qd aram sancta scriptare v
impedit et cum sana fide conce
dit. Si autem scriptare aram
stantia in eam et disant no pot
saltem id solum qd fides cogit
sana prescribit. aliud e enim
quid possimum scriptor sente
rit non dignoscere aliud apie
tatis regula erare si utrumq p
pfecte inter se in fructus lege
tes. Si vero utriusq pfecte in
tari non pot etiam si uoluntas
scriptoris in carta sit sane fidei
ogitiam non uale e erumisse se
tentiam.

In rebus obscuris atq; antris cu
lis remotissimis siqua in scrip
turis etiam diuinis legimus q
possunt salua fide alius parere
suis in nullam earum nos p
pui affirmatione ita phiam
ut si forte diligenter examina
ueritas eam laefactauerit co
namus non pferentia diui
nam in scriptura; si pua di
mactans ita ut eam uelima
scripturam e q nra e. cum
potius eam que scripturari
e nam e uelle debemus.

1 Notandum qd in scriptura

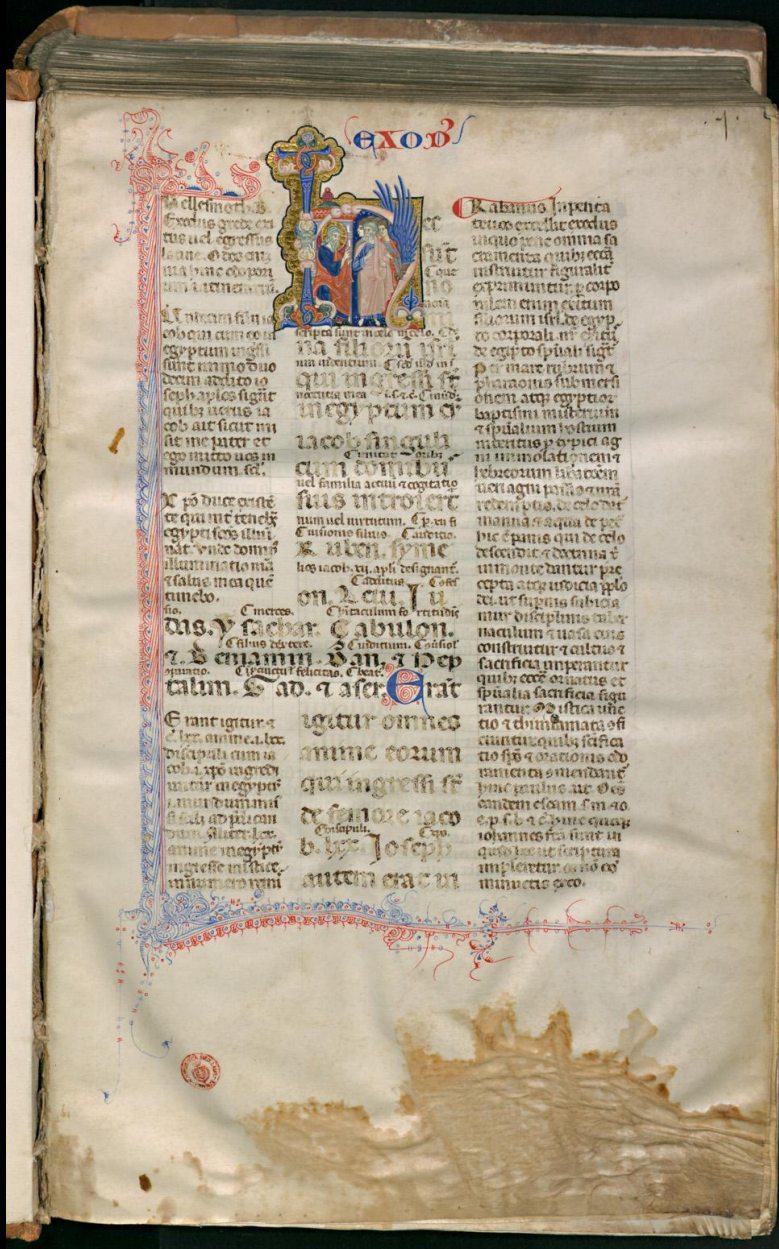
in allegoricas uerbis tenetur u
allegoriam sensum contine
at et ystoria fidei raram gesta
um non amittat dicitur aut
genesis a suo principio scdm i
moetm beo dicitur qui opima
pus marie noia reb; inponit
u. mactans euangeliu sua
stom ystoria in librum gene
n. dicitur appellat. cum utiq;
scriptum multa in sequentib
e. n. e. in quib; nulla genera
tionis mentio fiat. In adducit
quap; se bystoria pimum lo
munc f. d. h. formam ut pote d
aris in e. me. conf. am. p. que
generand. et in. se. ut. u. u. u. u.
et. om. nam. sicut. euangeliu. scdm.
nouem. hoim. in. dicit. de. mat
u. u. que. in. gen. am. in. qui. filios
generaret. in. u. u. u. u. u. u. u.
in. e. scriptura. figure. tant. futu
rorum. in. euangeliu. uero. ma
nifestatio. futu. rorum. o. p. l. e. t. e. r.

Sicut in ista principia posuer
deum exemplar materiam et
in creata et sine initio dixerit
de tanq; non tanqm creator
manere. si qd aram ad exem
plar de preiacenti materia ma
dum fecisse. Alii duo principi
a putauerunt materiam esse
et uerbis tenetur qd opatoim
dicunt de undumq; semp fu
isse et futurum et his qm cr
rore et uanis moyses in uno
spu in uno principio tpio ma
dum in creata deo scm nante
tam in uoluntate ut uoluntas
ficta sensum tpus pfectu
ret in dicitur. huius cognoscens
et in uiam in uisoz etiam in
telligere debet omnipotentia ce

Cum in omni
vulgare h
bis legim
vulgare in
tudo me
vulgare
intellectu
qui de pau
cis uerbis erumuntur. et multa
te catholice fidei munime po
simum ad diligam qd certum
apparuerit cum sensisse que
legimus si autem voluerit doc
ce qd aram sancta scriptare v
impedit et cum sana fide conce
dit. Si autem scriptare aram
stantia in eam et disant no pot
saltem id solum qd fides cogit
sana prescribit. aliud e enim
quid possimum scriptor sente
rit non dignoscere aliud apie
tatis regula erare si utrumq p
pfecte inter se in fructus lege
tes. Si vero utriusq pfecte in
tari non pot etiam si uoluntas
scriptoris in carta sit sane fidei
ogitiam non uale e erumisse se
tentiam.

Plut.1 dex 5, c. 1r, Due chierici

Plut. 1dex 6, c1r, Giacobbe benedice i figli

Plut.
1dex 6,
c. 160r

cum irrationabiles motus corrigunt. ledum dum lasciuia
fugimus columbam dum simplices sumus tu autem dum casti
sumus panes panes acutice cum non inferito malicie si
azumis sinceritatis epulamur.

Es. vocatur at.
m. qd nobili
gat deus in deo
rum sacrificia
yfaus demon
strat dicens. i
o uo michi ml
tudo uictima
rum uitarum
die do. plenus
sum holocausta
arictum q ad
pem pinguum
q sagum uicula
rum q an. r. u.
nolui. q. us qd
ue lex de mam
b. uris. qd ego
precepit amitu
re. vnde amos
nunquid uicti
mas q sacrificia
ua obtulistis
michi in des co
fregit tui obr
leat. si que gra
ta non habetur
quasi non obla
ta refutabat.
hinc ierem. co
medite carnes
quia no laetitias
sunt patribus
q precepi uobis
de uolo holocau
stomatum qe
s. negat idem
qui mandauit
qui intentione

Es. vocatur aut. mo. re
Per conuentionem sequia uingit pcedenti
b. miam. s. h. l. b. sine pcedenti. v. n. l. etiam
eiusdem qd diei opus in utroq. conanetur.
liler quocq. numeri quia mch be medium
me se. locutiam simile fortitur penum
hoc e. locutusq. e domus ad moy sen indef
to sy. na. q. c. such ergo post ystoziam leuiti
a alic ystoziam numeri popululi egit nez
cum locum mutauerat quia uedum tab
naculum dedicaucrat. nec multum tpris
pretererat. In primo quippe mense sedi an
in euisdem mensis initio agere ceperunt. in
eudo aut q gench quia multum tpris me
dum mortis ioseph q egressio ms filozuy
ist fluxerat conuinctio no optinet pma pi
um. s. oportuunum dispensationem eorum di
spensatur ce exordium. h. sunt nota. s. u. q.
m. sunt. in. e. q. c.

Lex reuocatur

Lex reuocatur
e. s. d. m. lxx. reuoca
ur. sicut sedm cosb
reuocatur deus le
seleel ex nomine qd
pcepit si tabnaculu
sedm figuram que
ostensat e a in mon
te ergo q nunc quo
rundam sacrificia
orum intelligibi
lum ymaginem
describere pcepit
lex reuocatio quippe quida
dispensatione rerum e u
lorum ad supiora respia
entium uniuat.
Qx. vocatur aut moy.
re. In principio leges sa

rum cerimonie nu
meris plorum et
leucarum 7 oblati
ones pncipum cede
quaz anno h; no co
tem mense quo cree
tum e tabnaculu
nis filiorum isrl d
sarpentis e. Annus
uero uel mensis fe
cundus tps noui. c.
significat qd pte x
ad uentum passionis
7 resurrectionem usq
ad finem mundi p.
tunc post lapm e
in quo de spualite
gypto submerso uo
plurimone egressus
innouitate uite a
bulentis 7 ad tiam
pmissionis tenden
tes in deserto synai
i. in consuetudine cepta
tionum carnis in ce
tua supare uenit
synai enim in pte
tur rub; quo signi
ficatur ecci in qua
apli pdicant 7 spm
tale pculum gene
ubi loquitur domus
ad moysen quia le
gem tate ad instruc
tionem erudentur.
spualu iustitiarum.

Jes. Scda mansio
e sathor in qua co
quunt panes aza
mas 7 pumii tendit
tabnaculu. Unde 7
locus non accepit
quia sathor in pte

Moysen in
deserto synai
in tab
naculo
federis.
Prima
die me
sis sedi
anno
altero
egressi
onis co
rum ex
egypto
dicens
Tollite

E q; que
dicuntur
q; est
ut uba do
mini per
nus
Jes. lib numeri apellat
quia mutata uis isrl
tice pfectorum uirorum
computationem 7 nuip
pfectiones quaz 7 ma
fiones afim; egypt usq
ad mortem moysi inq
dies dedicatiois tabe
naculi 7 oblationu
maius non sine nu
sacramento iumentat
e. e achalogus aut mi
sionum filiorum is
ra;el uel que quia p
ma usq; ad ultimam
numera simul. xlv.
de quib; ma;is ab abrahā
usq; ad gnationes. xuy. 7 a d
usq; ad tūsignationem ba
billonis gnationis lxuy. 7
actūsignatione habillonis
usq; ad xpm gnationes. xuy.
Per has curie hebreus qui
de terra festinat tūsiue ad ce
lum 7 egypto h; seculi derelic
ta terram pmissionis ingre
dicat: uce mirum si illo nu
sacramento pueniat ad ce
lum quo xps apuino puenit
cha uenit ad uirginem q; ad
iozamein uel que qui plene
gurgite flucis sp; sic gnā re
duntante.

Prima mansio e in messe
urbs in egiptus egipti sin
by in qua pls congregatus
egre in desertum egipti al
tera die post pascha in cosse
tu egiptiorum quam qd;
comitacionem uel comitru;
in pte dicitur qui a comioi
sumus ad euangeliuam tu
bam 7 q; cetera comitru gau

Moysen in
deserto synai

cerimonie nu
meris plorum et
rum 7 oblati
rincipum cede
anno h; no co
ense quo cree
tabnaculu
hozum isrl d
o e. Annus
uel mensis fe
s tps noui. c.
cat qd pte x
tum passionis
reccionem usq
em mundi p.
post lapm e

E q; que
dicuntur
q; est
ut uba do
mini per
nus
Jes. lib numeri
quia mutata
tice pfectorum
computatione
pfectiones c
fiones afim;
ad mortem
dies dedicat
naculi 7
maius n
sacramen
e. e achal
sionum
ra;el uel
ma usq;
numera

lo post inglosa dicitur: ror
 minatur ut quibusdam ur
 ibi quadragesimo 7 e ueli
 ferus ibi dominus ut 7 e. s;
 ad eorum euidenciam eorum
 que in plogo 7 eorum que
 cantur tangenda e aliquen
 lum ueritas hystorie ab er
 tu filiorum isrl de egypto us
 quo puenerunt ad campe
 stram moab sup iordanem fl
 xerunt. xli. anni in qui b;
 uisio epib. l. xli. mansiones
 fecerunt qu nites leua luti
 castra mouebantur: 7 cum
 stabat figebantur: 7 mane
 lant in eadem loco quousq;
 uerum leuabatur nubes. 7
 prima mansio fuit in ram
 esse. ultima in campesrib;
 moab. arene esse usq; ad mo
 tem syna factio. xlv. dieb;
 xli. mansiones fecerunt. et
 hoc primo anno 7 hoc fere pe
 totum annum steterunt. 7
 ibi lxx data e ibi genesio scri
 ptus exodus mis scripti fue
 7 magna pars hui inde pede
 mouentes anno secundo p
 uenerunt in caedes barme. et
 in pinto illo fecerunt. xli.
 mansiones. De caedes barn
 e miserunt exploratores q
 reuidentes quia uerunt
 terram robustos 7 gigan
 tes homines inuenerunt 7
 territi nolentes redire inte
 ram egypti. unde uatis co
 minnis abierunt retro 7 la
 strauerunt montem seyr p
 xxx. vii. annos ibi morati
 7 pstrati sunt murmurat
 tes. Item in xl. anno puca
 erunt ad caedes barme inde

lex. Rab. hec sunt
 ula que lo. e. m. ac
 pncipium deut
 nomij titulus ee ut
 totus opus quia p
 sonam inuocat aue
 toris 7 quid fecere
 7 locum rctis. Non
 quaz libri gram de
 monstret noui te
 stamenti. deutono
 mium namq; scd
 lxx unq; 7 euange
 lum sigt qd ueteri
 testamtu facimta
 spualit explanat si
 car lib deutonomij
 repetio e quatuor
 librorum legis illi
 enim pprias contin
 ent in se causas iste
 replicat uniuersa bt
 7 ipse ppria sacmta.

Esunt uer
 ba que locut
 est moyses
 ad omnem
 isrl transior
 danem in sol

he sunt
 ula que lo. e. m. ac
 e. mo. 7 e.
 hec de fe ta
 quam de
 aliode mo
 re scit sap
 ture dicit
 sicut 7 ibi
 Eiat mo
 yses mit
 sumus sup
 omnes ho
 mines q.
 moab tan
 tur ista
 sic enim 7
 utat arto
 gantiam
 7 demon
 strat uita
 tam. sibi
 7 iob dese
 dicit. Vir
 erat mita
 b. n. iob 7 e.
 7 iob hie
 e discipul
 ille quie
 stimoni
 p. d. b.

hec sunt
 hui libri
 que fa
 fuerunt le
 ut collec
 ta artius
 tenent
 inueno
 ra facile
 enim rei
 nent qbe
 ut dnt.

ir nubes. 7
 iue in ram
 impetrib;
 usq; ad mo
 xlv. dieb;
 fecerunt. et
 7 hoc fere pe
 leterunt. a
 genesio scri
 pta fuit
 ui inde pede
 o secundo p
 des barme. et
 runt. xli.
 caedes barn
 ozatores q
 trauerunt
 tes 7 gigan
 uenerunt q
 redire inte

repetio e quatuor
 librorum legis illi
 enim pprias contin
 ent in se causas iste
 replicat uniuersa bt
 7 ipse ppria sacmta.

Esunt uer
 ba que locut
 est moyses

ut at a
 gantiam
 7 demon
 strat un
 tam. sibi
 7 iob de
 dicit. Vir
 erat mit
 b. n. iob
 7 iob h
 e discip
 ille qui
 stimon
 p. d. b.
 hec sunt
 hui libri
 que fa
 fuerunt
 ut coll

non possunt. Rursum in libro hester alphi
rectam ex nuō usq; ad dextam lictam fecim
dūsis locis uolentes. f. septuaginta intpre
tum ordinem p̄tec insinuare studioso lee
tori. Nos enim. iuxta morem hebreoꝝ ordieꝝ
p̄sequi i in septuaginta editione malum

Rab. lib. iste hester
quem hebrai inter
agigra pla nune
rant xpi a ecce cont
nere sacramenta
hester enim in tyro
ecce p̄lin libat de
perculo interfecto
aman qui in tpe un
quies p̄cos conu
niy a dicit celebrat
mitat in p̄stros
hystoriam hester ce
pore affueri fuisse
non dubitamus. sꝫ
quis fuit affuerus
ignoramus ioseph
commemorat fuit
se orum xerxis fili
qui post tantum pa
trem p̄side reit im
perium. hunc q̄ re
dixit areaxerleth a
pud greges uocari
qui longinatus i
cognominatus re
gnauit. lxxv. a me
h̄ no uidetur hester
eo tpe fuisse forte
eni hebreas non p
tam fuit eam qui

Explicat. p̄f. s̄a ieronim.
ndichy assu
eri qui regni
aut ab indi
a usq; ethio
p̄iam super
c. xxvii. pui
cias qm̄ sedit
in solo reg
suy. susa ci
uitas regni
eius exordi
um fuit. t
tio igit an
Tertio igit anno
ac. tto. f. tpe h̄
seculi incarnati

Susa metropo
lis e p̄side. que
auit ystouci
menoms fies
condidisse a a
fisi flumio no
men accepisse
ibi e regia dom
gri lapide a na
tio. colupnis
aureo a laci
narib; gemis
q̄ distincta ce
li continens si
mulari. stel
ho in canaly.
insignita me
dibilia multa
ibi affuerus eo
conuuii ma
ximus diuitu
adeltis copi
obum celebra
ue. uirtus na
q; sacri eloqui
sic aliqn̄ t̄ fac
ti narrae ut
uentura expi
mat sic facto

Plut., 3dex 1,
c. 109v, Incipit
del libro di
Esther

LA BIBBIA FRANCESCANA DI CESENA (BIBLIOTECA MALATESTIANA)

Elementi dell'iconografia
indicano la realizzazione del
codice per un convento
francescano

Un esempio analogo si
conserva a Baltimora (Walters
Art Gallery, ms. 10151)

Plut. 5 sin 7, Miscellanea di diritto canonico, XII sec., fine

AUGUSTINUS DE KIN

CHRISTITIA CRE

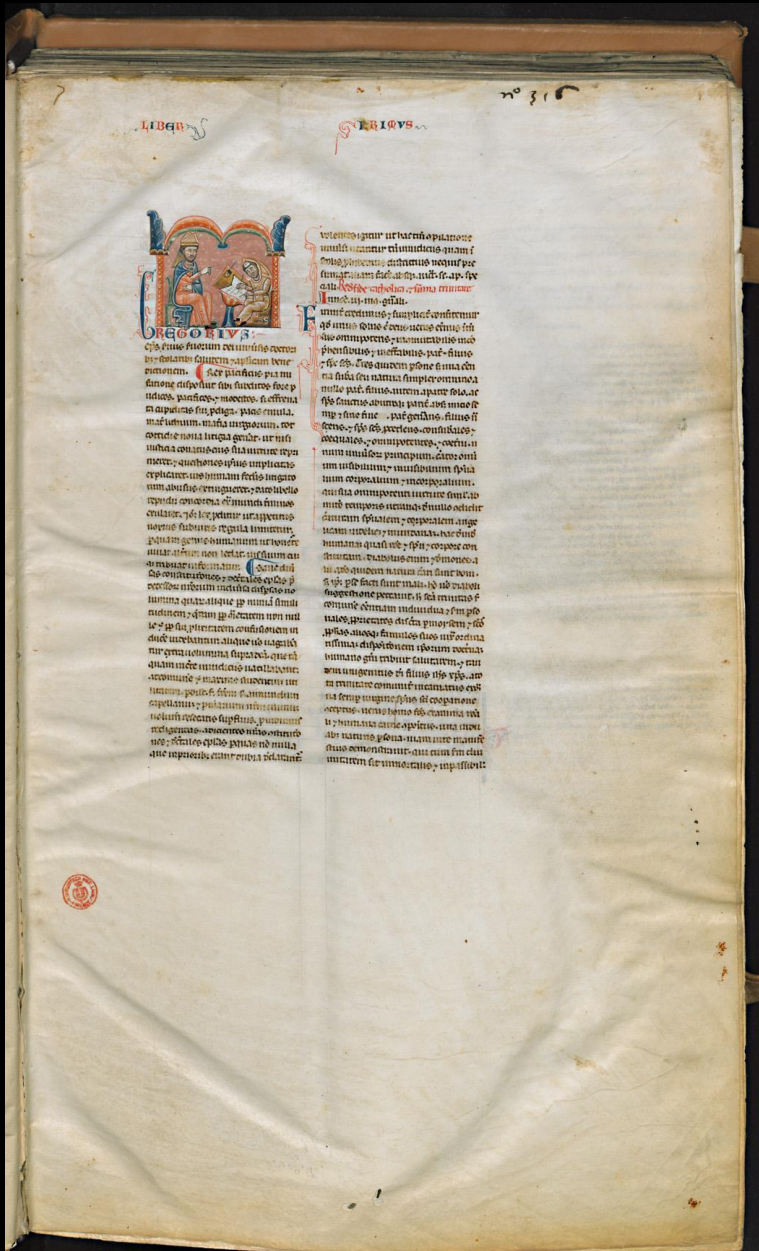
DERE DEBEAMUS CORDE
et confitū ore. quia et in patre
totus est filius. et totus in filio pater.
In patre et filio simul totus est spiritus
A patre simul et filio totus idem
procedit spiritus. quod spiritus in futuro uidebimus.
quoniam ibi christus nobis de patre palam man-
tabit. et quo ipse generatus non impar-
oratus. quomodo utriusque spiritus utique
coeternus procedit. ostendit. Nati-
uitate uidebimus. quoniam hoc quoque ori-
endo est. et de quo oritur subsequens
non est quod his qui procedit a profe-
rentibus non putatur. a patre uidebimus.
quod unum diuisibiliter ea sint. et indi-
uisibiliter ea unum. Credamus ergo
et confiteamur sanctum et inseparabile
trinitate patrem. et filium. et spiritum sanctum.
coeternum. et consubstantiale. et coe-
quale esse sibi. unum deitatis cen-
tiae omnipotentiae. glorie. magnitudinis.
magisterant. et quaeque. et substantian-
tialiter deum. Relatiue autem tres

personas. patrem. et filium. et spiritum sanctum.
et quae inseparabiliter naturae unitas non possit
separabiliter habere personas. quoniam in hoc
ostenditur. personam non posse di-
uidi in se trinitate. quia cuiuslibet
personae non in seipsum aliam respicit pro-
nam. Si patrem dicitur filium ostendit si
filium non in se patrem dicitur. si spiritum
sanctum appellat. patris et filii esse spiritum ve-
re est intelligat. et hoc regulariter
sit tenendum. quod omnia naturae non
uel continentur. sicut in una persona sin-
gulariter. sic in tribus semper singulari
numero sit dicendum. et modo nichil
secundum accidens sit dicendum. quia
nichil meo mutabile est. Et qua-
lis. ac quantum sit pater. talis accantem
sit filius. talis. ac tantus sit spiritus.
nec aliquid maius sint. tres dicere
simul. personae quae singulae quoque personae.
quia eadem magnitudo est. in unaqueque
persona semel dicta. quae est in tribus
personis simul natus. **Idem**

Uta uero tantum persona filii. si per
quam omnia facta sunt operatione spiritus
de carne uirginis. in carne carnis substa-
ntia. animata. anima rationali. et intelle-
ctuali totum se habet. hominem assumpsit in
unitate personae. diuinitas suae. Na-
turalitas enim domini secundum carnem. quam
habet quaeque propria quibus huma-
na condicione transscendat. siue
quia solus de uirgine sine conce-
piscencia est conceptus. et natus.
siue quia est editus ut post partum
uirginis permaneret non alius
tamen naturae erat a uero quam natura.
nec aliter. anima est et in spirata qua

Plut. 3 sin. 9, Gregorio IX, Decretali
Exp: c. 200v: M.CC.XXXVIII Bergognonus
notarius / dictus de Caronno scripsit hoc. Deo
gratias. / Expliciunt Decretales nov. Amen

Gregorius episcopus servus servorum dei dilectis filiis doctoribus scolasticis universis salutem et apostolicam benedictionem. Rex pacifice pia misericordia disposuit sibi subditos fore publicos pacificos et modestos. Sed effrenata cupiditas sui pericula pacis emula. Mactavit. Marcia virgines. Tot die nova lingua gnat. ut misericordia conat eius sua virtute repit. et quos ipsi implicatae exphicaver. ut huiusmodi fedis litigantibus abusus corriguer. dno libello repudiis concordia esse mudi et minus exularet. sed per se ut appent noni sub iuris regali limitet. p q gen dnam ut hec ste uniar aliter n lectat. i sua tuncq tduat in fozit. Sane dicitur ostenturdes : decates epistolas pcedit. nro. i dicitur disposita uolumina quaz. aliq pp nimum similitudinem. qdam pp dicitur tate n nulle p sui pleritate ostenturdes mouet uidebant. ab que uero uagabant ee uoluntia supduat. q tanq iere frequit i uodinis ualabat ad ce. ma rie studens uulterre. p dilecti filii suum. p. capellani : pite ariu nro ordis pcedent. iunio uolum reserant supfluit pu

am redon gēclat. ad mentes o struites nris : dicitur epistolas. p qō n nulla q in pōzibz cārou bia delamit. solitres gū hac tū opillatōe unūsi utant i uodinis : i scol dicitur pite m negs psumat alium face ad qā aūte sedis aplice fūū. **de ūma mutare : ad castroica. 1.**
 Inuit alim : si plr ostrem qd un solus ē deus. uent. em. imō. iomutabil. ope i effibil. p. a. f. sp. s. Tres qd ploc. s. ūma em na. iuda ten nati. siplē oio. p. amullo. filius. apame solo. ac sp. p. pane. ab utraq. abf. unio se p. ac sine. p. gnans. sui nates. sp. s. pcedo. ostubales : coeque : coepres : coem. nū unūsoz pncipiū cūoz oīum uisibilū i uisibilū. spūaliū i corpaliū. Q. sua oīpō. unare siml. ad iunō pūat utiq. o nicho aduor. cūū. spūalē : corpale. ā glia i mūda nam. ac oīū nūm. qī cōm ee foze. i spū ostriuit. D. abolut ē. alu dicit. ad qd nā cūi sūt boi. si ipi pte fci sunt mali. hō uō diaboli suggestōe peccauit.
Hec scā bntat s. omūne dīmā

Plut. 5 sin. 2,
 Gregorio IX, Decretali
 Testo sottoscritto da
 Lanfranco de' Pancis nel
 1258, miniatore dell'Italia
 settentrionale

Inapit gen' rui
ta ap. plin.
Ristoteles phy
losophus d' ge
te qdem fuit
Macedo. d' p'ria
uo stagaritan.

Stagna aute
ciuitas est tracie. uisna olincho.
et mothoni. fuit autem fuit nich
omachi. et fessie ambob; a machi
one adlepiate descendenti; ficut
designat epigrama quod fuit i' qd.
sic dicit. fessie fuit matre. et mo
macho genitore qui descendenti
ab esculabio in signis ap.
aut eis non solum aristote
nistus et arimmito. fuit
aut medicus fuit amant
cedum. p'nt phylippus. et ad
am p'nt p'nt aristoteles
um. in comachi appellat
in comachia ethica scripl
yicus qui fuit ei cor phi
et medicinam fuit ipi ap
subne. post morte aut i
et fessios p'ntis dicit
can uere. et aereu. i
et inueniunt habens t
ip. filium uicinos ed
locup. et sibi sibi fessie a
sua p'nt in resanito.
noie p'nt haida gentam
auti t'oi illi in canoni in
Aristoteles aute adhuc
ep'ntis doctrina eloquent
ut declarit homerica ca
ta ab eo. et p'ntis dicit
alcyonido. et dialogus e
de poetica et t'ntis. et d

factus aut' dece' et septem annor. et
p'ntis p'ntis ipm philosophari.
maret athenas. et uelit totu. et mo
u' d' cum eo t'ntis. annis. mori uo
aut' uelit. ad uelit. p'ntis. et moral.
cum ip' annis uiginti usq; ad fine
ip'ntis p'ntis. sic ip' declarit in
t'ntis philippo. et tantum atq; d' edec
com p'ntis et diligentiam cura stu
dium p'ntis. et p'ntis comi aristotily.
comi lectis uocatur. et acquit dicit
bit. cum is ad comi lecton. et ip'o
absente a lectone clamatur. fessie
ab est. fessie dicitur est audioru. fessie
tr aut' post morte p'ntis. annis vi
p'ntis. et t'ntis quib' doces al

Inapit gen' rui
ta ap. plin.
Ristoteles phy
losophus d' ge
te qdem fuit
Macedo. d' p'ria
uo stagaritan.

Stagna aute
ciuitas est tracie. uisna olincho
et mothoni. fuit autem fuit nich

Plut. 12 sin.7
Aristotele, miscellanea
(Francia, sec. XIV)

Alia p. 7. n. 6. 1. 1. 1.
n. 6. 1. 1. 1. 1. 1.

Prima pars philosophiae est
ethica. Ethica autem
est philosophia quae
de bono et malo tractat.
Ethica autem est philosophia
quae de bono et malo tractat.
Ethica autem est philosophia
quae de bono et malo tractat.
Ethica autem est philosophia
quae de bono et malo tractat.

Prima pars philosophiae
est ethica. Ethica autem
est philosophia quae
de bono et malo tractat.

Prima pars philosophiae
est ethica. Ethica autem
est philosophia quae
de bono et malo tractat.

est autem prima pars philosophiae
quae de bono et malo tractat.
Ethica autem est philosophia
quae de bono et malo tractat.
Ethica autem est philosophia
quae de bono et malo tractat.
Ethica autem est philosophia
quae de bono et malo tractat.
Ethica autem est philosophia
quae de bono et malo tractat.

est autem prima pars philosophiae
quae de bono et malo tractat.
Ethica autem est philosophia
quae de bono et malo tractat.
Ethica autem est philosophia
quae de bono et malo tractat.
Ethica autem est philosophia
quae de bono et malo tractat.
Ethica autem est philosophia
quae de bono et malo tractat.

Plut. 13 sin. 5
Aristotele, miscellanea
Francia, sec. XIV

PREMISSIO QVEDAM AD EVIDENTIAM NOVE TRANS

LATIONIS

Aristotelis ethicorum libros facere Latinos nuper institui non quia prius traducti non essent sed quia sic traducti erant ut barbari magis quam Latini effecti viderentur constat enim illius translationis auctorem quicumque tandem is fuerit quem tamen ordinis predicatorum fuisse manifestum est neque Grecas neque Latinas litteras scire scuisse Nam et Greca multis in locis male accipit et Latina sic pauculiter & indocte reddat ut uehementer pudendum sit tam sapienter esse rudiatum. Quam etiam frequenter uerborum quae optima & probatissima Latinitatem habet ignorat atque impotentia nostra mendicans cum Greco uerbo Latinum reddere nesciat quasi desperans & consilium inops ut ut tacent Graeca dimittit Ita semper quidam & semper tantum sit in utraque deficiens lingua in neutra integer. Quid dicam de transformatione orationis quae nihil est turbatius nihil peruersius Atqui studiosum eloquentis fuisse Aristotelem & diciendi artem cum sapientia continuisse & Cicero ipse multis in locis testatur et libri eius summo cum eloquentie studio luculentissime scripti declarant Itaque si quis illi nunc sensus est rerum nostrarum iam pridem credendum hanc absurditatem & incoherenter mutati translationis insensum & tantam barbariem indignatum hoc scilicet libro esse negare cum talis apud Latinos uideri cupiat qualem apud Graecos se ipse exhibuit nec auro mihi quisquam obtulerit Latine lingue inopiam Nam illa quidem abunde locuples est nec ad exprimendum modo quod uis uerum etiam ad ornandum tantum modo ipsa sciatur ignorantem uero ista aggredi et uicium suam lingue ad scribere stultissimum simul et indignissimum est. Videmus Plautum quidem & Terentium poetas comicos & de leuissimis rebus tractantes menandi fabellas ex Greco sumptas sic Latinas fecisse ut cuncta etiam minutissima exprimant nec ta

Plut. 12 sin. 8
Aristotele, miscellanea
(Firenze, XV secolo)

MARCI TVLLII CICERONIS ORATIONES INCIPVNT

ET PRO LVICIO FLACCO ORATIO PRIMA INCIPIT
FOELICITER

QUM IN MAXIMIS PERICVLIS HVIVS VRBIS ATQVE
IMPERII GRAVISSIMO ATQVE ACERRIMO REHVIVIS
causa. hoc atq. adiutor. consilior. periculorum
more. L. Flacco cedens a. vobis. conuictibus. libe-
ras q. vris. ualentes a. templis. delictis. uel-
uatis. depellens. sperant. iudices. honore. pot-
est. L. Flacco. nos. adiutor. fut. q. nobilitate. depone-
rent. Q. si. enim. esse. periculum. dignitate. ad. populos. uenerunt.
causa. maius. de. uis. hinc. de. quibus. Cuius. L. Flacco. uerit.
uolent. genus. in. liberanda. patria. laudem. prope. auget. uel. in
anno. vris. uolent. Sed. si. forte. aliquando. aut. benefecit. hinc. de. quibus.
ter. aut. uerit. hostis. aut. laudis. nobilitate. ex. hinc. de. quibus.
L. Flacco. multitudine. potius. in. pene. nullo. est. enim. periculo. q.
sapientissimorum. et. electissimorum. ut. iudicium. esse. fatendum.
est. quibus. audientibus. et. de. quibus. omnium. causa. salus. esse.
non. autem. flacco. ut. q. quibus. de. quibus. ac. uerit. non.
non. unq. periculi. pro. nos. ipsa. periculum. hinc. fore. ut. q.
in. hinc. de. quibus. Q. si. est. aliquando. fut. ut. aliquis. de. L. pro.
mote. cogit. unq. est. ex. hinc. de. quibus. de. quibus. periculum.
aut. flacco. opera. ipsa. pro. de. quibus. hinc. de. quibus.
causa. susceptus. accusationem. que. de. quibus. autem. potius. oide.
et. fuit. q. ipus. uerit. atq. nobilitate. ad. de. quibus. conuictus. de. quibus.
cum. a. alius. uerit. uel. uel. hinc. de. quibus. de. quibus. hinc. de. quibus.
causa. de. quibus. et. uel. hinc. de. quibus. non. sum. ad. de. quibus. quibus. amicum.
ut. potest. q. L. Flacco. amor. in. pacem. pro. de. quibus. esse. non.
hinc. de. quibus. nulla. accepta. mutua. de. quibus. Sed. q.
iudices. multa. nos. et. in. hinc. de. quibus. et. in. rep. de. quibus. fecimus.
ca. que. sunt. fronda. amicus. a. uobis. potius. ut. omnia. ut.
sub. hinc. de. quibus. eorum. hinc. de. quibus. omnia. monentem. tempus.
de. quibus. hinc. de. quibus. non. uel. hinc. de. quibus. multa. potest.
ca. in. hinc. de. quibus. in. hoc. uno. iudicio. potest. et. a. de. quibus.
pro. de. quibus. Si. unq. ut. q. consilium. quibus. de. quibus. pro.
uolentibus. iudicium. in. hinc. de. quibus. hoc. nos. tempus. hoc. unq.
tempus. in. hinc. de. quibus. Non. estis. de. quibus. aut. hinc. de. quibus. aut. hinc. de. quibus.
qui. hinc. de. quibus. conuictus. uerit. sed. de. quibus. rep. iudicium.
de. quibus. hinc. de. quibus. de. quibus. de. quibus. aut. hinc. de. quibus. et.

Plut. 14 sin. 9
Cicerone, miscellanea
(Firenze, sec. XV)

IN
PRIN
CIPIO
CREA
VIT
DŌS
CŒLŪ
ET
TER
RAM.

Sed dum terra ad arborum nonuenerit et
et profunditate temporis tenebris celaret
et spiritus desuper portarentur. Ut fieri luminis
iussit. Quis fieri considerans formam
materiam. Formam lumen et tenebras.
Et aliquid rei nomen imposuit nocte
aliud uero uocauit diem. Uespere et
mane appellans. interium lucis et requiem.
et his quidem est primus dies. Moses
autem cum unum dixerit. et licet sufficiat
causam huius rei. etiam nunc dicere.
tamen quia pollicentur sum ratione cau
sarum singulari serpsum tradere. ad
illud tempus et huius rei interpretatione
me necessarium est differre. Post hoc
secundo die celum sup omnia collocauit.
ipsamque ablutis distinguens in semicirco
constituta. et precepit. et et christallo
frigidis humidum. id est pluuabile aduen
torem quae fit de imbribus terra con
grue fabricatus est. Tercio uero die strauit
terram circa eam mare distendens. Ipsa uero
die repente uirtutes herbarum semina de
terra sunt orta. Quarta autem die orna
uit celum. sole. et luna. aliisque sideribus.
motus est tribuens atque cursus. quibus
horarum distinctiones manifeste designa
rentur. Quinta die animalia uentilia.
et uolantia. alia quidem in profundo
alia uero in aere esse constituit. copulans
ea ad communionem. atque permutationem
causa sobolis. profuturam. ut eorum natura
multiplicari potuisset. et crescere.
Sexta uero die creauit quadrupedum
genus. masculam faciens. uix feminam
in qua etiam hominem finxit. Ita ergo
mundum cunctis sex diebus. et omnia
quae in eo sunt facta. Moses ait.
Septimo die dominus ab operibus manuum
suarum requieuisse dicens. Unde etiam
nos eo die laboribus propriis uacare di
gnoscerimus cum sabbatum appellauerit.
quod nomen requiem hebraica lingua
significat. Post septimam uero diem cepit
de hominis natura. moyses reddere
rationem ita dicens. Finis est hominis
puluerem de terra sum. et in eum spiritum
inspirauit. et animam. hic uerbo homo
adam uocatus est. quod nomen hebraica

Plut. 19 sin 1
Flauio Giuseppe, Antichità
giudaiche
(Italia centrale, sec. XII, inizio)

Ann. 5. Titul.
M. 151.

TTI LIVII PATAVINI HISTORICORUM EXCELLEN-
TISIMAE DESECUNDO BELLO PUNICO LIBER PRIMVS
INCIPIT. SELEX INTERMISIT.

Non parca opus mei lae mihi praesent. quod in pnapio sume
totius praesent pleriq sine rerum corpores. Bellum ma-
xime omnium memorabile que unq gesta sine me scriptu-
ram. quod hannibal dicit Carthagenensis cum populo
romano gessere. Nam neque ualidiores opibus utte inter
se autares gentesq contulerunt arma. neq huc ipis un-
tum unq uicium aut robore sine. Et haud ignotis bel-
li artes inter se sed expertis primo punia contulerunt
bello. Et adeo in un bello fortuna anceptis mares fuit
ut propus periculo fuerunt qui uicere. Odys etiam pu-
pe maioribus certatione q uicibus. romans indignanti-
q uicibus uicti uero interuenit arma. pens q supbe anaq
crede uere imperatam uictis. fimo eam est hannibalem
annorum seime uenem pueruliter blandientem patri Amilcham ut
dixerunt in hispaniam. cum per totum a fimo bello exortam eo ante
cauere. Sicut fuerit. Alti uibus ad modum ceteris sicut uicium
do ad uicium se cum primum pnter hostem fore populi Ro. Ange-
bunt uicenas sps uicium. Sicilia Sardiniaq amissa. Nam uic-
liam nimis celebri desolatione rerum ancessim. Et Sardiniam iter
morum a fimo fende comano. supendo eam super ipso intercepti.
His anicus curis sei se a fimo bello. quod sine sub uicem romam
pacem per quinq a mnes. Sei deinde uenem ams in hispania du-
gendo punia imperio gessit. ut appareret. maus cum q quod
geceat. agere in unno bellum. Et si dicitur uicere. Amilcham
dicit. pens uicis arma illa uicis fuisse. qui hannibale dicit ma-
re. Meis Amilcham per opperem. et puera hannibalis dicit uicere
bellum. Medus Althibal uicere patrem et filii qui ferme fons
imperium obant. flore uicis in ferunt. Primo Amilcham uic-
cus gener. unde ob aliam indolem puera iam a fimo. Et qui gener
erat fimo barchine. opibus que apud milites. plebemq plusq
modic erant. haud sine uoluntate pnapum in unperio pntis. Is
plura consilio q uicere. au spis magis regulocum. an aliam
dicit p amiam pnapum nouis gentibus q bello aut a ems
rem circaguentem auxie. Ceterum nihil ei pax minor sine. Un-
batur cum quidam palam ob uiam interuenit ab eo domini uicere

Plut. 19 sin 8
Tito Livio, Decadi
Firenze, 1455

DOMINI DE ADVENTU

FILII

ACHOS QUADIDIT
 SUPER IUDAM ET IERUSALE
 MICBUS OZIE IOATHAM. ACHAG.
 ET EZEBIE REGUM IUDA. AUDITE
 CELI. ET AURIBUS PECEPTE TERRA. QM DñS
 LOCUTUS EST. FILIOS ENUTRIUI. ET EXAL
 TAVI. IPSI AUTEM SPREVERUNT ME.
 COGNOVIT BOS POFSESSOREM SUUM.
 ET ASINUS PRESEPE DñI SUI. SIT AUTEM
 NON COGNOVIT ME. ET PPLS MIS NON
 INTELEXIT. Ue GENTI PECCATRICE.
 PPLS GRAVI MIQUITATE. SEMINI NE
 QUAM. FILIUS SECLERATIS. DERELIQUER
 UNIM. BLASPHEMAVERUNT SEM INTEL
 ALIENATI SUNT REVERSUM. SUP quo
 PECCATA UOS ULTRA. AD DENT PAU
 CATIONEM. Ome caput Langu
 dum. et ome cor meum. a planta pedis
 usq. ad verticem. non est in eo veritas. Ubi
 et liuor. et plaga. et uentus. et cum ligu
 ra. nec curata. medicina. neq. fora
 oleo. Terra uia deserta. et ciuitates uirg
 sine eccense igni. Regione uiam coram
 uobis aliena. deuorant. et desolabit
 sicut in uastitate ostili. Et delerit inquit
 filia syon. ut umbra culum in uinea. et sic
 rugantur in cucumerano. sicut ciuitas
 que ualuit. Et nisi dñs exercituum
 reliquisset nobis sem. quasi sodoma
 fuisse. et quasi gomora. sicut sem.

Audite uerbum dñi princeps sodome.
 percipite a uerbo lege dñi ppls gomora.
 Quomichi multitudo me uicamari uerba.
 dicit dñs. Plenus sum holoocausto. ane
 tam. et adipe pingui. et sanguine
 uitulorum. et agnorum. et hyronum
 nolui. Cum uentus ante conspectu
 meum. quis questus hie de manibus. ut
 ut ambularetis in astitis. Ne afferat
 ultra sacrificium frustra. In censum ab
 ominatio e michi. Ne mentiam et sub
 barum. et festiuitates. aliam non sciam.
 quis sunt ex astiti. Kalendat. uia. et sol
 lempanitate. in astiti. diuiti. anima mex.
 Facta sunt michi molesta. Labia uis
 stitens. Et cum exten. dentis. manus. uis
 aucta. oculis. meos. auobis. Et cum mul
 tiplicauit. orationem. ne caudiam.
 Manu. uis. sanguinis. plene. sunt.
 auamini. mundi.

estote. au forte. malu. cogitationu. uia.
 ab oculis. meis. Qui. est. ut. agere. puer.
 dicit. bene. facere. Qu. erit. iudiciu.
 sub. uent. oppresso. iudicare. pupillo.
 et. defen. dite. uiduam. et. uenite. et. ar
 guite. me. dicit. dñs. Si. fuerit. peccata.
 uia. ut. coecum. qu. si. nix. de. al. habun
 tur. Et. si. fuerit. rubra. qu. si. uermiculu.
 uelut. lana. alba. et. Si. uoluerit. et. au
 dient. me. bona. terr. comed. et. Qu. el
 si. noluerit. et. me. pu. cau. erit. ad. uia
 cundiam. gladius. deuorabit. uos. qa
 os. dñi. locutus. e.

Quomodo facta e meretrix ciuitas
 fiddis. pter. iudiciu. Iustitia. habitau
 in. ea. ne. aut. homicida. Anger. am. tuu
 uer. sum. est. in. scora. um. tuum. m. p. e.
 e. aqua. s. m. p. e. tu. in. fide. l. e. soci. si. tu.
 om. e. diligunt. mun. era. s. e. u. e. r. r. i.
 but. ion. e. s. Pupill. o. non. iudicant. et.
 cau. si. u. id. e. n. i. n. e. g. e. d. e. ad. eos. Prop. e.
 hoc. ut. dñs. ex. er. tu. u. for. as. i. s. t. De. u. o. u.
 so. labor. super. hostib. mas. et. u. i. d. i. c. a.
 bor. de. i. m. i. c. i. s. m. e. s. et. con. u. e. r. t. u. m.
 ma. num. me. ad. te. et. ex. e. q. u. am. ad. puru.
 scora. tua. Et. au. f. e. r. a. o. m. e. s. t. a. g. n. i. t. u. e.
 et. r. e. s. t. a. u. i. u. d. i. c. e. t. u. o. s. u. e. f. u. e. r. p. r. u. e.
 con. s. i. l. i. a. n. o. s. t. u. o. s. i. c. u. r. a. n. a. q. e. s. t.
 h. e. u. o. c. a. b. e. n. s. c. i. u. i. t. a. s. u. l. t. i. y. u. r. b. s. f. i. d. e.
 l. i. s. Syon. in. iudicio. p. e. d. i. m. e. e. t. p. e. d. u. c. o. f.

Strumenti per la predicazione

Plut. 30 sin 1

Omelle

Toscana, sec. XII, seconda metà

